Curs 13

Cuprins

1 Limbajul IMP

- O implementare a limbajului IMP în Prolog
- 3 O implementare a semanticii small-step

Acest material urmează cursul introductiv:

T. Şerbănuță, Semantica Limbajelor de Programare, master, anul I.

Limbajul IMP

Limbajul IMP

Vom implementa un limbaj care conține:

- □ Expresii
 - Aritmetice
 - Booleene
- □ Instrucțiuni
 - De atribuire
 - Condiţionale
 - De ciclare
- □ Compunerea instruţiunilor
- □ Blocuri de instrucțiuni

- x + 3
- x >= 7
- x = 5
- if $(x \ge 7, x = 5, x = 0)$ while $(x \ge 7, x = x - 1)$
 - x=7; while (x>=0, x=x-1)
- ${x=7; while(x>=0, x=x-1)}$

Limbajul IMP

Exempli

Un program în limbajul IMP

- □ while și if sunt termeni în Prolog
- □ {} și ; sunt operatori

Sintaxa BNF a limbajului IMP

```
E ::= n \mid x
   |E+E|E-E|E*E
B := true \mid false
   \mid E = \langle E \mid E \rangle = E \mid E = E
   \mid not(B) \mid and(B, B) \mid or(B, B)
C ::= skip
   X = E:
   | if(B) Celse C
   | while(B) C
   |\{C\}|C;C
P := C \cdot E
```

O implementare a limbajului IMP în Prolog

Expresiile aritmetice

```
E ::= n \mid x\mid E + E \mid E - E \mid E * E
```

```
aexp(I) :- integer(I).
aexp(X) :- atom(X).
aexp(A1 + A2) :- aexp(A1), aexp(A2).
aexp(A1 - A2) :- aexp(A1), aexp(A2).
aexp(A1 * A2) :- aexp(A1), aexp(A2).
```

Expresiile aritmetice

Exempli

```
?- aexp(1000).
true.
?- aexp(id).
true.
?- aexp(id + 1000).
true.
?- aexp(2 + 1000).
true.
?- aexp(x * y).
true.
?- aexp(-x).
false.
```

Expresiile booleene

```
B := true \mid false
| E = \langle E \mid E \rangle = E \mid E = E
| not(B) \mid and(B, B) \mid or(B, B)
```

```
bexp(true). bexp(false).
bexp(and(BE1,BE2)) :- bexp(BE1), bexp(BE2).
bexp(or(BE1,BE2)) :- bexp(BE1), bexp(BE2).
bexp(not(BE)) :- bexp(BE).

bexp(A1 =< A2) :- aexp(A1), aexp(A2).
bexp(A1 >= A2) :- aexp(A1), aexp(A2).
bexp(A1 == A2) :- aexp(A1), aexp(A2).
```

Expresiile booleene

Exempli

```
?- bexp(true).
true.
?- bexp(id).
false.
?- bexp(not(1 = < 2)).
true.
?- bexp(or(1 =< 2,true)).
true.
?- bexp(or(a = < b,true)).
true.
?- bexp(not(a)).
false.
?- bexp(!(a)).
false.
```

Instrucțiunile

```
C ::= skip
    | x = E;
    | if(B) Celse C
    | while(B) C
    | { C} | C; C
```

```
stmt(skip).
stmt(X = AE) :- atom(X), aexp(AE).
stmt(St1;St2) :- stmt(St1), stmt(St2).
stmt((St1;St2)) :- stmt(St1), stmt(St2).
stmt({St}) :- stmt(St).
stmt(if(BE,St1,St2)) :- bexp(BE), stmt(St1), stmt(St2).
stmt(while(BE,St)) :- bexp(BE), stmt(St).
```

Instrucțiunile

Exemple

```
?- stmt(id = 5).
true.
?- stmt(id = a).
true.
?- stmt(3 = 6).
false.
?- stmt(if(true, x=2;y=3, x=1;y=0)).
true.
?- stmt(while(x = < 0, skip)).
true.
?- stmt(while(x = < 0,)).
false.
?- stmt(while(x = < 0, skip)).
true .
```

Programele

```
P := C, E
```

Prolog

```
program(St,AE) :- stmt(St), aexp(AE).
```

Exemplu

O implementare a semanticii small-step

Semantica small-step

□ Definește cel mai mic pas de execuție ca o relație de tranziție între configurații:

```
\langle cod \;,\; \sigma \rangle \to \langle cod' \;,\; \sigma' \rangle \qquad \qquad \text{smallstepA(Cod,S1,Cod',S2)}
```

- ☐ Execuția se obține ca o succesiune de astfel de tranziții.
- □ Starea executiei unui program IMP la un moment dat este o funcție parțială: $\sigma = n \mapsto 10$, $sum \mapsto 0$, etc.

Reprezentarea stărilor în Prolog

```
get(S,X,I) :- member(vi(X,I),S).
get(_,_,0).
set(S,X,I,[vi(X,I)|S1]) :- del(S,X,S1).
del([vi(X,_)|S],X,S).
del([H|S],X,[H|S1]) :- del(S,X,S1) .
del([],_,[]).
```

☐ Semantica unei variabile

$$\langle x, \sigma \rangle \rightarrow \langle i, \sigma \rangle \quad dac\check{a} i = \sigma(x)$$

```
smallstepA(X,S,I,S) :-
atom(X),
get(S,X,I).
```

☐ Semantica adunării a două expresii aritmetice

Exemplu

```
\label{eq:continuous_problem} \begin{split} \text{?- smallstepA(a + b, [vi(a,1),vi(b,2)],AE, S).} \\ \text{AE} &= 1 + b, \\ \text{S} &= [vi(a, 1), vi(b, 2)] \;. \\ \text{?- smallstepA(1 + b, [vi(a,1),vi(b,2)],AE, S).} \\ \text{AE} &= 1 + 2, \\ \text{S} &= [vi(a, 1), vi(b, 2)] \;. \\ \text{?- smallstepA(1 + 2, [vi(a,1),vi(b,2)],AE, S).} \\ \text{AE} &= 3, \\ \text{S} &= [vi(a, 1), vi(b, 2)] \end{split}
```

Exemplu

?- smallstepA(a + b, [vi(a,1),vi(b,2)],AE, S). AE = 1+b,

$$S = [vi(a, 1), vi(b, 2)]$$
.
?- smallstepA(1 + b, [vi(a,1),vi(b,2)],AE, S). AE = 1+2,
 $S = [vi(a, 1), vi(b, 2)]$.
?- smallstepA(1 + 2, [vi(a,1),vi(b,2)],AE, S). AE = 3,
 $S = [vi(a, 1), vi(b, 2)]$

☐ Semantica * și - se definesc similar.

Semantica expresiilor booleene

☐ Semantica operatorului de comparație

Semantica expresiilor Booleene

□ Semantica negației

```
\langle \text{not(true)}, \sigma \rangle \rightarrow \langle \text{false}, \sigma \rangle
\langle \text{not(false)}, \sigma \rangle \rightarrow \langle \text{true}, \sigma \rangle
\frac{\langle a, \sigma \rangle \rightarrow \langle a', \sigma \rangle}{\langle \text{not}(a), \sigma \rangle \rightarrow \langle \text{not}(a'), \sigma \rangle}
```

Semantica compunerii și a blocurilor

- □ Semantica blocurilor
 - $\langle \{ s \}, \sigma \rangle \rightarrow \langle s, \sigma \rangle$
- ☐ Semantica compunerii secvențiale

$$\langle \{\} \ s_2 \ , \ \sigma \rangle \rightarrow \langle s_2 \ , \ \sigma \rangle \qquad \frac{\langle s_1 \ , \ \sigma \rangle \rightarrow \langle s'_1 \ , \ \sigma' \rangle}{\langle s_1 \ s_2 \ , \ \sigma \rangle \rightarrow \langle s'_1 \ s_2 \ , \ \sigma' \rangle}$$

```
\label{eq:smallsteps} $$ smallstepS(\{E\},S,E,S).$$ smallstepS((skip;St2),S,St2,S).$$ smallstepS((St1;St),S1,(St2;St),S2) :- $$ smallstepS(St1,S1,St2,S2) .$$ $$ .$$ $$ $$
```

Semantica atribuirii

☐ Semantica atribuirii

$$\langle x = i, \sigma \rangle \rightarrow \langle \{\}, \sigma' \rangle \quad dac\check{a} \sigma' = \sigma[i/x]$$

$$\frac{\langle a, \sigma \rangle \rightarrow \langle a', \sigma \rangle}{\langle x = a, \sigma \rangle \rightarrow \langle x = a' : \sigma \rangle}$$

Semantica lui if

☐ Semantica lui if

```
\begin{split} &\langle \text{if (true}, bl_1, bl_2) \;,\; \sigma \rangle \!\rightarrow\! \langle bl_1 \;,\; \sigma \rangle \\ &\langle \text{if (false}, bl_1, bl_2) \;,\; \sigma \rangle \!\rightarrow\! \langle bl_2 \;,\; \sigma \rangle \\ &\frac{\langle b \;,\; \sigma \rangle \!\rightarrow\! \langle b' \;,\; \sigma \rangle}{\langle \text{if } (b, bl_1, bl_2) \;,\; \sigma \rangle \!\rightarrow\! \langle \text{if } (b', bl_1, bl_2) \;,\; \sigma \rangle} \end{split}
```

Semantica lui while

☐ Semantica lui while

$$\langle \text{while } (b, bl), \sigma \rangle \rightarrow \langle \text{if } (b, bl; \text{while } (b, bl), \text{skip}), \sigma \rangle$$

Prolog

 ${\tt smallstepS(while(BE,St),S,if(BE,(St;while(BE,St)),skip),S)}\,.$

Semantica programelor

□ Semantica programelor

$$\begin{array}{c} \langle a_1 \;,\; \sigma_1 \rangle \rightarrow \langle a_2 \;,\; \sigma_2 \rangle \\ \overline{\langle (\mathtt{skip}, a_1) \;,\; \sigma_1 \rangle \rightarrow \langle (\mathtt{skip}, a_2) \;,\; \sigma_2 \rangle} \\ \underline{\langle s_1 \;,\; \sigma_1 \rangle \rightarrow \langle s_2 \;,\; \sigma_2 \rangle} \\ \overline{\langle (s_1, a) \;,\; \sigma_1 \rangle \rightarrow \langle (s_2, a) \;,\; \sigma_2 \rangle} \end{array}$$

```
\label{eq:smallstepP} $$\operatorname{smallstepP}(\operatorname{skip},\operatorname{AE1},\operatorname{S1},\operatorname{skip},\operatorname{AE2},\operatorname{S2}) :- \\ \operatorname{smallstepA}(\operatorname{AE1},\operatorname{S1},\operatorname{AE2},\operatorname{S2}) :- \\ \operatorname{smallstepS}(\operatorname{St1},\operatorname{S1},\operatorname{St2},\operatorname{S2}) .
```

Execuția programelor

Prolog

Exemplu

?- test run.

55 true

27 / 28

Pe săptămâna viitoare!